

I. STUDII, CERCETĂRI, ARTICOLE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ GARANT AL FUNCȚIONĂRII DEMOCRATICE A SOCIETĂȚII

Cosmin-Ionuț Enescu*

ABSTRACT:

The Constitutional Court is one important pillar of the constitutional guarantees system that provides a democratic functioning of society and protects the electoral rights, while playing an important role in the framework of the presidential elections and the national referendum.

At the same time, it monitors the way the technical-material and juridical operations characteristic of the electoral procedure are fulfilled, provides solutions to the disputed matters coming out of the incidents that might occur during the elections, confirms presents before Parliament the results of the suffrage in the case of presidential elections or a national referendum.

Keywords: electoral rights, electoral disputed matters, democracy

RÉSUMÉ:

La Cour constitutionnelle est l'un des piliers importants du système des garanties constitutionnelles qui garantissent le fonctionnement démocratique de la société et défend l'élection, avec un rôle important lors des élections présidentielles et le référendum national.

En vertu de la fonction de juge de l'élection, la Cour veille à l'accomplissement des opérations techniques et de matériaux juridiques spécifiques de la procédure électorale, et assure la résolution de litiges constitutionnels découlant d'événements survenus au cours des élections, la Cour confirme et présente au Parlement le résultat du vote de l'élection présidentielle ou les résultats d'un référendum national.

Mots-clés: droit de vote, le contentieux électoral, la démocratie

Din punct de vedere al naturii juridice, drepturile electorale sunt considerate a fi drepturi exclusiv politice¹. Acestea formează o categorie distinctă între drepturile și libertățile cetățenilor, fiind astfel înscrise în Constituții și legi și au ca obiect, în exclusivitate, participarea cetățenilor la guvernare².

Curtea Constituțională a României, instituție care se regăsește în Legea fundamentală aprobată la 8 decembrie 1991, prin referendum, a contribuit în mod decisiv la afirmarea democrației renăscute după 1989, stabilind mijloacele și oferind garanțiile pentru funcționalitatea sistemului de organizare statală și pentru apărarea

drepturilor și libertăților fundamentale³.

Alături de instanțele judecătorești, Curtea Constituțională a României⁴, instanță de contencios constituțional⁵, reprezintă expresia statului de drept sau, altfel spus, instituționalizarea supremației Constituției și implicit a ordinii de drept.

Fără să facă parte din niciuna din cele trei puteri, legislativă, executivă sau judecătorească, Curtea Constituțională ocupă, prin poziția sa de autoritate de control al conformității legilor cu

* Dr., cercetător științific.

¹ A se vedea A. Iorgovan, F. Vasilescu, I. Muraru, I. Vida, *Noua lege electorală a României. Text și comentarii*, Monitorul Oficial, București, 1990, p. 18; I. Muraru, *Drepturile electorale ale cetățenilor români*, în Revista „Drepturile Omului”, nr. 1/1992, p. 1 și urm.

² A se vedea Gh. Iancu, *Drept constituțional și instituții politice*, Ediția a III-a, revizuită și completată, Ed. Lumina Lex, București, 2005, p. 294.

³ A se vedea Iacob Mirela Carmen, *Examen comparativ al unor curți constituționale europene*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, Iași, tomul LI, Științe Juridice, 2005

⁴ Institutul Român pentru Drepturile Omului a fost preocupat de evoluția instituției Curții Constituționale chiar înainte de apariția acesteia, dedicându-i un număr special din Revista „Drepturile Omului”. A se vedea în acest sens Revista „Drepturile Omului”, nr. 3/1992.

⁵ A se vedea I. Vida, *Curtea Constituțională a României. Justiția politicului sau politica justiției?*, Monitorul Oficial R. A., București, 2010, p. 12.

Constituția, un loc foarte important între celelalte autorități publice.

Curtea Constituțională are exclusivitatea interpretării Constituției. De aceea, în acest caz, interpretarea nu este și nu poate fi produsul sistemului de raporturi dintre puterile publice. Este, pe de o parte, consecința faptului că, prin poziția sa constituțională, Curtea nu face parte din structurile de putere ale celorlalte autorități publice, ce configurează puterea legislativă, executivă și judecătorească, iar, pe de altă parte, că fiind garantul supremației Constituției, prin jurisprudența sa, asigură respectarea supralegalității constituționale, obligatorii pentru toate celelalte autorități publice⁶.

Din punct de vedere istoric, până în 1912 nu se poate vorbi de un control al constituționalității legilor în România. Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris și Constituția din 1866 nu prevedeau nimic în acest sens.

Din 1912 și până la adoptarea Constituției din 1923 controlul constituționalității legilor a fost realizat de către instanțele judecătorești obișnuite, creându-se o adevărată jurisprudență în materie. Astfel, în lipsa unor dispoziții legale care să reglementeze instituția controlului constituționalității legilor, dar și a unei interdicții legale exprese în domeniu, instanțele judecătorești și-au arogat dreptul de a soluționa orice conflict între dispozițiile Constituției și legile ordinare.

Plecând de la ideea că declararea neconstituționalității unei legi are nu numai implicații juridice, ci și politice, întrucât ea pune în cauză raporturile justiției cu Parlamentul, Constituția din 1923 a prevăzut că numai Curtea de Casație și Justiție, în secțiuni unite, are dreptul de a judeca neconstituționalitatea legilor și a le declara, în consecință, inaplicabile în speță. Astfel, începând cu anul 1923, în România instanțele obișnuite au pierdut dreptul de a verifica pe cale de excepție legile din punctul de vedere al constituționalității lor, această competență revenind în exclusivitate Curții de Casație și Justiție⁷, soluție menținută și de Constituția din 1938.

În perioada regimului comunist controlul juridic al constituționalității legilor dispărea de drept și de fapt.

⁶ A se vedea M. Constantinescu, I. Vida, *Metode de interpretare în contenciosul constituțional*, material publicat în Revista „Dreptul”, nr. 11/2002, p. 61 – 77.

⁷ <http://www.ccr.ro/default.aspx?page=presentation>

Reafirmarea principiului a venit odată cu adoptarea Constituției din 1991 care dispune înființarea, după modelul european ce-și dovedise deja viabilitatea, a unui organ special însărcinat să controleze constituționalitatea legilor. Astfel înființată, Curtea Constituțională reprezintă unica autoritate de jurisdicție constituțională din România și, prin aceasta, garantul supremației Constituției.

În prezent, în majoritatea statelor europene există Curți Constituționale. În ceea ce privește cele cincisprezece țări care făceau parte din Uniunea Europeană înainte de extinderea din 2004, trebuie menționat că opt dintre acestea au Curți Constituționale – Austria, Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Portugalia și Spania, în timp ce alte trei țări (Danemarca, Finlanda și Suedia) urmează modelul american. Caracterile modelului american de justiție constituțională sunt următoarele: controlul este difuz, realizat de toate instanțele judiciare ordinare sub autoritatea Curții Supreme, controlul este în principiu concret, realizat ulterior aplicării legii și cu privire la un caz determinat aflat pe rolul unei instanțe, deci actual, controlul este realizat în principiu a posteriori, pe cale de excepție și în fine, controlul duce la o decizie care se bucură de autoritatea relativă a lucrului judecat⁸.

Spre deosebire de cele trei țări amintite, celelalte patru țări nu urmează nici modelul european, nici pe cel american: în timp ce în Irlanda nu există Curte Constituțională și doar anumite instanțe judecătorești au competența de a efectua controlul constituționalității legilor (Înalta Curte sau Curtea Supremă), în Grecia toate instanțele judecătorești au această competență; în Olanda și Regatul Unit al Marii Britanii nu există un control al constituționalității legilor. Extinderea din 2004 a adus în Uniunea Europeană alte zece țări, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia, Letonia. Cu excepția Estoniei – unde Curtea Națională este și Curte Supremă având și atribuția de a efectua controlul constituționalității legilor, în celelalte țări regăsim instituția Curții Constituționale⁹.

⁸ A se vedea D. C. Dănișor, *Modelele de justiție constituțională: de la divergență la o relativă convergență*, în Revista de studii juridice, nr. 3-4/2005, p. 112.

⁹ A se vedea V. F. Comella, *The European model of constitutional review of legislation: toward*

În țările candidate, Macedonia, Serbia, Muntenegru, Turcia, Curtea Constituțională este responsabilă cu verificarea constituționalității legilor, decretelor, regulamentelor¹⁰, iar în Islanda acestea sunt verificate de către Curtea Supremă.

În România, organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt reglementate în Titlul V din Constituție, dispozițiile constituționale fiind dezvoltate prin Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale¹¹ și prin Legea nr.124/2000 privind structura personalului Curții Constituționale¹².

Reforma constituțională din anul 2003, prin extinderea competenței Curții Constituționale, a întărit rolul acesteia ca apărătoare a statului de drept, conturând totodată, cu mai multă claritate, poziția sa în sistemul organelor statului¹³.

Conform art. 1 alin. 1 din Constituție¹⁴, reluat în art.1 alin. 1 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției. Garantarea supremației legii fundamentale a statului reprezintă scopul principal și special al înființării Curții Constituționale, scop ce se traduce prin realizarea controlului conformității legilor cu normele constituționale, dar și prin aducerea la îndeplinire a celorlalte atribuții ce intră în competența sa.

Astfel, existența Curții Constituționale răspunde necesității de a asigura din punct de vedere instituțional supremația, atât materială cât și formală, a legii fundamentale. Constituția este aceeași pentru toți; același corp de principii și de reguli cu valoare constituțională se impune fiecăruia, fie el organ legislativ, executiv, judecătoresc sau simplu cetățean. La realizarea

descentralization?, p. 461-491.

¹⁰ A se vedea Gabriela Stănculescu, Armenia Andoniceanu, *Sisteme comparate de administrație publică europeană*, Ed. Economică, București, 2001, p. 353.

¹¹ Legea nr. 47 din 18 mai 1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial, I, nr. 807 din 3 decembrie 2010.

¹² Publicată în Monitorul Oficial, I, nr. 331 din 17 iulie 2000.

¹³ A se vedea C. Doldur, *Unele considerații cu privire la rolul Curții Constituționale pentru garantarea drepturilor omului, în perspective aderării României în structurile euroatlantice*, Buletinul Curții Constituționale nr 3/2002.

¹⁴ Alin. 1, astfel cum este reprodus, a fost introdus înaintea vechiului alin. 1, care după revizuire a devenit alin. 1¹, prin art. I, pct. 74 din Legea de revizuire a Constituției.

acestui deziderat, reglementat și printr-o normă constituțională¹⁵, Curtea Constituțională deține rolul cel mai important.

Curtea Constituțională reprezintă o instituție constituțională. Această trăsătură a Curții rezultă din faptul că bazele organizării și funcționării sale sunt reglementate în Titlul V, art. 142-147 din Constituție, ceea ce relevă o dată în plus importanța acestei instituții în rândul celorlalte autorități publice ale statului.

Curtea Constituțională a României reprezintă o autoritate politico-jurisdicțională, care prin unele din atribuțiile sale are și un rol politic și acționează ca un adevărat judecător¹⁶.

Caracterul politic al Curții rezultă din mai multe aspecte¹⁷.

Modul de desemnare a membrilor Curții Constituționale¹⁸ exprimă faptul că șase din cei nouă judecători ai Curții Constituționale sunt numiți de către Parlament (trei de către Camera Deputaților și trei de către Senat). În privința celorlalți trei judecători, deși sunt numiți de către o autoritate apolitică, Președintele statului, nu poate fi exclusă în mod absolut manifestarea unei voințe politice, mai ales dacă avem în vedere faptul că, de obicei, acesta ajunge în poziția de șef al statului ca exponent al unei formațiuni politice.

Statutul judecătorilor constituționali presupune recunoașterea inamovibilității lor, a unei imunități identice cu cea a parlamentarilor și care nu poate fi ridicată decât cu votul Curții, dar și a interdicției de a ocupa alte demnități și de a exercita alte profesii, cu excepția celei de cercetare sau profesor la facultățile de drept (Belgia, Germania, România, Ungaria). Se poate spune că din aceeași preocupare de a asigura independența judecătorilor față de politic este prevăzută autonomia bugetară a curților, faptul că unele țări au prevăzut ca sediul curții să fie în alt loc decât capitala (Germania) sau ca unii judecători să nu domicilieze în capitală (Austria), precum și că legiuitorul nu poate completa competențele constituționale ale curților

¹⁵ Conform art.1 alin. 5, respectarea Constituției este obligatorie.

¹⁶ A se vedea I. Muraru, N. M. Vlădoiu, A. Muraru, S. G. Barbu, *Tencios constituțional*, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 33.

¹⁷ A se vedea Nicolae Grădinaru, Ion Mihalcea, Diana Ungureanu, Florentina Dorobanțu, *Drept constituțional*, Ed. „Independența Economică”, Pitești, 2005, p. 167 și urm.

¹⁸ A se vedea I. Muraru, *Drept constituțional și instituții politice*, Ed. Actami, București, 1998, p. 81.

constituționale (Bulgaria, Polonia).

Instanțele constituționale sunt conduse de un președinte ales, în general pentru 3 ani, de judecătorii constituționali (Belgia, Bulgaria, Italia, Letonia, Portugalia, România, Slovenia, Slovacia, Ungaria) sau desemnat de autoritatea care numește judecătorii (Austria, Germania, Polonia, Spania). Președintele este de cele mai multe ori secondat de un vicepreședinte (Austria, Germania, Polonia, Ungaria), în Belgia existând chiar o co-președinție. Rolul președintelui este în general unul de reprezentare și de conducător administrativ, dar uneori, în caz de paritate de voturi, el este cel care decide soluția finală (Italia)¹⁹.

Concluzia care se poate desprinde din procedura numirii judecătorilor Curții Constituționale vizează soluția de echilibru urmărită și consacrată de către Adunarea Constituantă, cu scopul asigurării independenței judecătorilor Curții.

Unele dintre atribuțiile Curții cum ar fi judecarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic, emiterea avizului consultativ în privința suspendării din funcție a Președintelui țării, confirmă caracterul politic al Curții Constituționale.

Modul de sesizare a Curții Constituționale contribuie, de asemenea, la sublinierea caracterului politic al acestei autorități. Astfel, majoritatea celor care au drept de a sesiza Curtea este reprezentată de organe sau autorități politice: președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul, cel puțin 50 de deputați sau 25 de senatori.

Curtea Constituțională intervine în mod indirect în procesul de legiferare prin controlul conformității legilor cu Constituția, legiferarea reprezentând atribuția exclusivă a Parlamentului²⁰, organ eminent politic.

Caracterul de autoritate jurisdicțională se sprijină pe mai multe argumente.

Deși nu face parte din rândul instanțelor judecătorești, Curtea Constituțională soluționează sesizările printr-o procedură asemănătoare celei

din cadrul instanțelor judecătorești obișnuite.²¹ Astfel, procesul constituțional se caracterizează prin oralitate, contradictorialitate și publicitate, prezentând însă și elemente de specificitate.

În ceea ce privește modul de sesizare, alături de autoritățile politice menționate pot să sesizeze Curtea și particularii, prin ridicarea excepției de neconstituționalitate a unei dispoziții legale în fața unei instanțe obișnuite.

Cei nouă membri ai Curții Constituționale poartă titulatura de judecători sau magistrați și pentru a accede la această funcție, conform art. 143 din Constituție, trebuie să aibă pregătire juridică superioară și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior.

Activitatea Curții Constituționale constă în a interpreta și aplica dreptul, atribuție specifică instanțelor judecătorești.

Curtea Constituțională are un caracter independent în raport cu toate celelalte autorități publice²². Faptul că judecătorii Curții sunt numiți de puterea legislativă și de puterea executivă, prin Președintele țării, nu creează un raport de subordonare al Curții față de acestea.²³

Caracterul independent îi permite Curții Constituționale să-și aducă la îndeplinire atribuțiile, fără nici o ingerință din partea autorităților politice. Independența sa este întărită și de statutul membrilor săi, aceștia fiind independenți în exercitarea mandatului și inamovibili pe durata acestuia. Însăși durata mandatului, de nouă ani, asigură judecătorilor Curții Constituționale independență în exercitarea atribuțiilor, având în vedere și faptul că mandatul parlamentar este de patru ani, iar cel prezidențial de cinci ani.

Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în România. Asigurarea controlului constituționalității legilor, a tratatelor

¹⁹ A se vedea M. Criste, *Scurtă prezentare comparativă a jurisdicției constituționale în țările Uniunii Europene*, material publicat în Revista „Dreptul” nr. 4/2010, p. 179 – 185.

²⁰ Conform art. 61 alin. 1 din Constituție, Parlamentul este unica autoritate legiuitoare a țării

²¹ Potrivit art.14 din Legea de organizare și funcționare a Curții Constituționale procedura jurisdicțională după care Curtea își desfășoară activitatea se completează cu regulile procedurii civile, în măsura în care ele sunt compatibile cu natura procedurii în fața Curții Constituționale. Compatibilitatea se hotărăște exclusiv de Curte.

²² Conform art. 1 alin. 3 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională este independentă față de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției și prezentei legi.

²³ A se vedea C. Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 752.

internaționale, a regulamentelor Parlamentului și a ordonanțelor Guvernului reprezintă competența exclusivă a Curții Constituționale, competență ce nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.

La alegerile prezidențiale și la referendumul național, Curtea Constituțională veghează la respectarea în întreaga țară a prevederilor legilor electorale și confirmă rezultatele sufragiului.

Curtea Constituțională a României a avut ca model instituția Consiliului Constituțional francez, fără a prelua toate aspectele de competență ale acestei instituții.

Calea indirectă care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională dă posibilitatea Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor fundamentale și a libertăților²⁴.

Curtea Constituțională poate fi considerată și instanță de contencios electoral, de altfel instanța supremă de contencios electoral, dacă coroborăm prevederile din Constituția României, revizuită, cu prevederile Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, aceasta având un rol însemnat în cadrul alegerilor prezidențiale, acela de judecător electoral pentru acestea.

În virtutea funcției de judecător electoral, Curtea veghează la îndeplinirea operațiunilor tehnico-materiale și juridice specifice procedurii electorale, asigură soluționarea contenciosului constituțional rezultat din incidentele apărute în cadrul alegerilor, confirmă și prezintă în Parlament rezultatele sufragiului în privința alegerilor prezidențiale sau a referendumului național.

Alte categorii de litigii specifice procesului electoral, cum ar fi contestațiile privind listele de alegători, formarea birourilor electorale, unele operațiuni de votare etc. se soluționează de către instanțele electorale prevăzute de lege.

Curtea Constituțională soluționează următoarele categorii de plângeri, cereri și

contestații:

a) contestațiile privind deciziile Biroului Electoral Central de admitere sau respingere a propunerilor de candidați la funcția de președinte al României;

b) plângerile cu privire la împiedicarea unui competitor electoral ori a unui candidat, respectiv a unei formațiuni politice, de a-și desfășura campania în condițiile legii la alegerile prezidențiale sau la referendumul național, după caz;

c) contestațiile împotriva deciziilor Biroului Electoral Central prin care au fost soluționate cereri de anulare a votării într-o secție de votare la alegerile pentru Președintele României sau la referendumul național;

d) contestațiile privind deciziile Biroului Electoral Central de admitere sau respingere a protocoalelor alianțelor electorale, respectiv de constatare a încetării activității acestora la alegerile pentru Președintele României sau la referendumul național.

Potrivit art. 31 din Legea nr. 370/2004, în cel mult 24 de ore de la expirarea termenului de 48 de ore de la depunerea candidaturilor la Biroul Electoral Central, candidații, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice, alianțele electorale și alegătorii pot contesta înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale, după caz. Contestațiile se fac în scris și se depun la Curtea Constituțională.

Curtea Constituțională soluționează contestațiile în termen de cel mult două zile de la înregistrare. Hotărârile sunt definitive, se comunică de îndată Biroului Electoral Central și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Contestațiile cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală în condițiile legii se soluționează de Curtea Constituțională, cu votul majorității judecătorilor, în termen de cel mult 48 de ore de la înregistrarea lor.

Potrivit dispozițiilor art. 52, Curtea Constituțională anulează alegerile în cazul în care votarea și stabilirea rezultatelor au avut loc prin fraudă de natură să modifice atribuirea mandatului sau, după caz, ordinea candidaților care pot participa la al doilea tur de scrutin. În această situație Curtea va dispune repetarea

²⁴ A se vedea L. Stângu, C. Doldur, *Controlul concret, a posteriori, de constituționalitate exercitat prin soluționarea excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești cu privire la legi și ordonanțe; efectele deciziilor Curții Constituționale*, Revista de drept public nr.2/2000, București.

turului de scrutin în a doua duminică de la data anulării alegerilor.

Cererea de anulare a alegerilor se poate face de partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale și de candidații care au participat la alegeri, în termen de cel mult 3 zile de la închiderea votării; cererea trebuie motivată și însoțită de dovezile pe care se întemeiază.

Soluționarea cererii de către Curtea Constituțională se face până la data prevăzută de lege pentru aducerea la cunoștința publică a rezultatului alegerilor.

În acest sens, au fost adoptate mai multe hotărâri ale Curții Constituționale, 37 în anul 2009, 28 în anul 2004, 15 în anul 2000, 33 în anul 1996.

„Curtea Constituțională a României este instanța de contencios electoral deoarece aceasta este un organ cu caracter jurisdicțional deși, luând în considerare complexitatea și natura atribuțiilor Curții Constituționale, precum și prevederile conform cărora se realizează aceste atribuții, ea poate fi considerată o autoritate politico-jurisdicțională. Așa cum am mai arătat, caracterul politic rezulta din modul de desemnare a membrilor Curții și din natura unor atribuții, iar caracterul jurisdicțional din independența și inamovibilitatea judecătorilor și din principiile de organizare și funcționare ale Curții. De asemenea, Curtea rezolva conflicte de interese în materia alegerilor prezidențiale, iar rezolvarea este făcută în contradictoriu”²⁵.

Prin sfera sa de activitate, se poate observa faptul ca acest contencios electoral privind alegerile prezidențiale are un caracter specializat, și se evidențiază prin următoarele trasaturi specifice: are loc numai în fața Curții Constituționale, în calitate de judecător electoral; se exercită numai la sesizare; termenele pentru formularea contestațiilor sunt de decădere; procedura în fața Curții are caracter de urgență fără citarea părților potrivit regulilor procedurale ale ordonanței prezidențiale; hotărârea Curții este definitivă etc.

Un exemplu de litigiu, așa cum am arătat, poate fi cel referitor la contestarea înregistrării sau neînregistrării candidaturii prezidențiale.

²⁵ A se vedea Claudia Elena Marinică, *Protejarea și promovarea drepturilor omului prin contencios electoral în România*, în Revista „Drepturile omului”, nr. 3/2011, p. 33.

Pentru a putea vorbi despre o astfel de contestare trebuie să precizăm mai întâi condițiile cumulative care trebuie întrunite de o persoană pentru a-și depune candidatura la funcția de Președinte al României. Astfel, pentru a fi ales Președinte al României candidatul trebuie să îndeplinească următoarele condiții²⁶: să aibă domiciliul în țară; să aibă drept de vot; să aibă cetățenia română; să fi împlinit până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 35 ani; să nu fi îndeplinit deja, de două ori, funcția de Președinte; să nu-i fie interzisă asocierea în partide politice. Neîndeplinirea uneia din aceste condiții atrage neînregistrarea candidaturii.

Potrivit Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, propunerea de candidatura trebuie să se depună la Biroul Electoral Central, cel mai târziu cu 30 de zile înainte de data alegerilor. Aceasta se face în scris și este condiționată de respectarea mai multor aspecte (semnarea acesteia de către conducerea partidului sau a formațiunii politice ori de conducerea acestora care au propus candidatul sau, după caz, de candidatul independent, să cuprindă informații referitoare la nume și prenume, locul și data nașterii, starea civilă și domiciliul, studiile, ocupația și profesia candidatului și precizarea ca îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru a candida, să aibă alături declarația de acceptare a candidaturii, scrisă, semnată și datată de candidat, precum și de lista sau listele susținătorilor al căror număr nu poate fi mai mic de 200 000 de alegători, depunerea acesteia în 4 exemplare, originalul și 3 copii, din care originalul și o copie se păstrează la Biroul Electoral Central, un altul se înregistrează la Curtea Constituțională, iar al patrulea, certificat de președintele Biroului Electoral Central, se restituie depunătorului).

Așadar, Curtea Constituțională reprezintă unul dintre pilonii importanți ai sistemului de garanții constituționale, care asigură funcționarea democratică a societății și apără drepturile electorale.

Controlul concret, ulterior, de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin mijlocirea căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legiuitorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

²⁶ Art. 36 și 37 din Constituție.